

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการประเมินในระดับดี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม และเพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่ทำให้ผ่านการประเมินในระดับดี ดังมีลำดับขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสร้างรูปแบบและการตรวจสอบรูปแบบ
8. การสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การเลือกพื้นที่ศึกษา

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ต้องศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อให้ได้ภาพที่เป็นองค์รวม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่ที่ศึกษา คือมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้ติดตามประกาศผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553) จากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2550 ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2550, หน้า 12) ได้กล่าวถึงผลการพิจารณาในปี พ.ศ. 2549 มีสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งหมด 12 สถาบัน และในปี พ.ศ. 2550 อีก 2 สถาบัน รวมเป็น 14 สถาบัน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแสดงถึงการมีคุณภาพ และการประเมินในรอบที่สองนี้ เป็นการประเมินที่มีความเป็นปรนัยสูง

มีความชัดเจนของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และที่สำคัญ คือ มีเกณฑ์สำหรับตัดสินผลการประเมินซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ผันแปรไปตามแต่ละกลุ่มสถาบัน โดยมีหลักการพื้นฐานที่ว่า มุ่งให้สถาบันได้มีการพัฒนาจนเป็นเลิศตามอัตลักษณ์ของสถาบัน และ สมศ. ได้เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาได้ประกาศจุดเน้นตามพันธกิจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่ต้องผ่านการเห็นชอบจากสภามหาวิทยาลัยด้วย ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏ 7 แห่ง ซึ่งมีการบริหารที่มีภารกิจหน้าที่เช่นเดียวกัน คือ ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู ซึ่งในการศึกษารั้วนี้ ผู้วิจัยได้ไปติดต่อกับมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง รุ่นแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ได้คะแนนสูงสุด แต่ทางมหาวิทยาลัยไม่พร้อมที่จะร่วมวิจัยด้วย ผู้วิจัยจึงเลือกมหาวิทยาลัยที่มีผลการประเมินในระดับดีซึ่งมีคะแนนรองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพต้องการข้อมูลเชิงลึก ถ้าไม่พร้อมที่จะร่วมวิจัย ก็เป็นการยากที่จะได้ข้อมูลที่ชัดเจน สมบูรณ์และลึกซึ้งพอที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงติดต่อขอใช้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นสถาบันที่มีผลการประเมินในระดับดี คือ มีผลการประเมินคุณภาพระดับสถาบันตามรายงานมาตรฐานค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับดี และผลการประเมินคุณภาพตามรายงานมาตรฐานทั้ง 7 มาตรฐานอยู่ในระดับดีทุกมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานที่ 7 ด้านระบบการประกันคุณภาพ มีผลการประเมินค่าเฉลี่ย 4.50 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานด้านอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงระบบของการประกันคุณภาพที่ดีและมีคุณภาพ และทางมหาวิทยาลัย ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี ประกอบกับเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปเก็บข้อมูลได้สะดวก เพราะการวิจัยเชิงคุณภาพต้องการข้อมูลเชิงลึก ใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลายวิธี และเก็บซ้ำหลาย ๆ ครั้ง กับบุคคลต่าง ๆ หลายฝ่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นพื้นที่ที่ศึกษาในครั้งนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนศึกษาจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในปีการศึกษา 2550 และเพื่อให้ครอบคลุมปรากฏการณ์ที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะ หรือที่เรียกว่า วิธีการสัมภาษณ์ผู้ที่ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของผู้ให้ข้อมูลหลักไว้ในครั้งแรก และเมื่อได้ไปขออนุญาตผู้บริหารสูงสุดของ

มหาวิทยาลัยเพื่อทำวิจัยในครั้งนี้ ท่านก็ได้กรุณาแนะนำบุคคลต่าง ๆ ที่สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ รองอธิการบดีที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักประกันคุณภาพ กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่เป็นกรรมการจากภายนอก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยตรง และเมื่อผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์บุคคลท่านต่าง ๆ เหล่านั้น ท่านก็ได้กรุณาแนะนำผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาท่านอื่นให้อีก ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้มาจึงมีลักษณะเป็นแบบ Snow Ball ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่สัมภาษณ์นี้ไม่แตกต่างจากที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในตอนแรกเท่าใดนัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 7 กลุ่ม รวมจำนวน 55 คน ดังนี้

1. กลุ่มคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดี จำนวน 1 คน รองอธิการบดี จำนวน 6 คน คณบดีจำนวน 4 คน ผู้อำนวยการสำนักและสถาบันจำนวน 6 คน และประธานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 1 คน รวมจำนวน 18 คน
2. กลุ่มอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มี 4 คณะวิชา ๆ ละ 1 คน และอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษา 2 คน รวมจำนวน 6 คน
3. กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่เป็นกรรมการจากภายนอกจำนวน 2 คน
4. กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปัจจุบันมี 4 คณะวิชา ๆ ละ 3 คน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 3 คน และศิษย์เก่า 3 คน รวมจำนวน 18 คน
5. กลุ่มผู้ปกครองนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ผู้ที่เป็นบิดามารดา หรือผู้ที่ให้ความอุปการะแก่นักศึกษา จำนวน 4 คน
6. กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ผู้ที่รับบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเข้าทำงานเป็นเวลามากกว่า 1 ปี จำนวน 5 คน
7. กลุ่มผู้มีการดูแลแก่นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ผู้ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนแก่นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 2 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจาก เอกสาร และเว็บไซต์ ดังนี้

1.1 ใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) เอกสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้แก่ ประวัติและความเป็นมาของมหาวิทยาลัย คู่มือนักศึกษา/ อาจารย์ แผนปฏิบัติการ

ประจำภาคเรียน/ ประจำปี ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ แนวการสอนของอาจารย์ รายงานการประเมินตนเอง คำสั่งการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย และรายงานการประชุมต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม <http://www.npru.ac.th>

แล้วนำข้อมูลจากเอกสารและเว็บไซต์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาตามกรอบความคิดการวิจัย ตามแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากสาระที่มีความสอดคล้องกัน แล้วสรุปเป็นผลการสังเคราะห์แต่ละประเด็นตามตัวแปรที่ศึกษา

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการศึกษาจากวิธีต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) ใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยการใช้การสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง (Open Interview) และการสัมภาษณ์ระดับลึก (In - Depth Interview) โดยผู้วิจัยกำหนดแนวคำถาม ซึ่งบรรจุหัวข้อเรื่องที่จะถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ที่ผู้วิจัยต้องกำหนดประเด็นต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าว่าต้องการซักถามเรื่องใดบ้าง และต้องพยายามซักถามให้ครบตามประเด็นที่กำหนดไว้ (เบญญา ยอดดำเนิน-แอ็ดติง, นุสรา ศิริวิเศษ, และ วาทีนิ บุญชะลิกษ์, 2548, หน้า 83) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แล้วสรุปเป็นผลการสัมภาษณ์แต่ละประเด็น โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ทั้งเป็นรายบุคคล และทำการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ดังนี้

1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ทีละคนจนได้ข้อมูลเป็นที่เพียงพอแล้วจึงสัมภาษณ์คนอื่นต่อไป ซึ่งการสัมภาษณ์แบบนี้ทำให้ผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์มีความเป็นอิสระและเป็นส่วนตัวมาก การสัมภาษณ์รายบุคคลจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดังนี้

- 1.1) กลุ่มคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 18 คน
- 1.2) กลุ่มกรรมการสภามหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน
- 1.3) กลุ่มอาจารย์ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ และประธานสภาคณาจารย์
จำนวน 6 คน
- 1.4) กลุ่มนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 3 คน และศิษย์เก่าจำนวน 3 คน
รวมจำนวน 6 คน
- 1.5) กลุ่มผู้ปกครองนักศึกษา จำนวน 4 คน
- 1.6) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน
- 1.7) กลุ่มผู้มีอุปการคุณแก่มหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน

2) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Group Interview) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษา ระดับปริญญาตรีปัจจุบันพร้อมกันในเวลาเดียวกันครั้งละ 4 คน 3 ครั้ง รวมจำนวน 12 คน โดยทุกคนตอบคำถามเดียวกันหมด

การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเทป และจดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์

2.2 การสังเกต (Observation) ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) โดยมุ่งสังเกตใน 2 ประเด็น ดังนี้

1) สังเกตสภาพบริบททั่วไป ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพและแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของบุคลากร และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ได้แก่ สังเกตการสอนการทำงาน เช่น เวลามาทำงาน-เวลากลับ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่าง ๆ เป็นต้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น การจัดประชุมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมของนักศึกษา และอาจารย์ การจัดกิจกรรมตามวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคลากรในมหาวิทยาลัย เช่น ผู้บริหารกับอาจารย์ อาจารย์กับอาจารย์ อาจารย์กับนักศึกษา อาจารย์กับเจ้าหน้าที่ นักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับเจ้าหน้าที่ เป็นต้น

2) สังเกตเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ทั้งการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและการดำเนินการประกันคุณภาพภายนอก ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐาน การแบ่งงานให้บุคลากรรับผิดชอบ การเข้าร่วมประชุม เป็นต้น

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตนี้ ผู้วิจัยจะทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้ และทำการสังเกตเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลง และเคลื่อนไหวตลอดเวลา และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ หรือจากการสังเกตครั้งก่อน และผู้วิจัยยังได้ใช้เทคนิคการเงี่ยหูฟัง (Eavesdropping) ควบคู่ไปกับการสังเกตโดยตลอดเวลา เพราะการเงี่ยหูฟังจะช่วยให้ได้ข้อมูลโดยไม่ต้องสัมภาษณ์

เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ผู้วิจัย เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นตัวผู้วิจัยจึงถือเป็นหัวใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล (เบญจา ยอดคำเนิน-เอดดิกซ์ และคณะ, 2548, หน้า 111) โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตด้วยตัวเอง

2. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยใช้ประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 สมุดบันทึกภาคสนาม

2.2 เครื่องอัดเสียงระบบดิจิทัลที่ใช้อัดเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้โดยละเอียด

2.3 กล้องถ่ายภาพนิ่ง กล้องถ่ายภาพวิดีโอดิจิทัล เพื่อเก็บภาพข้อมูลโดยละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของของบุคลากรในมหาวิทยาลัย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. แบบวิเคราะห์เอกสาร

4. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. แนวการสังเกต แบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของบุคลากรและสังเกตสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม รวมทั้งปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล แหล่งข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้วิธีการต่าง ๆ

ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สรุปแผนการเก็บข้อมูล แหล่งข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
1. สภาพแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมและแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของบุคลากรในมหาวิทยาลัย	1. การสังเกต	1. บริบทในมหาวิทยาลัย ราชภัฏนครปฐม 2. คณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 3. การจัดกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย	แนวการสังเกต
	2. การศึกษาเอกสาร	1. สารสนเทศของมหาวิทยาลัย 2. รายงานประจำปี รายงานการประเมินตนเองของคณะวิชาและของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย 3. กิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย	แบบวิเคราะห์เอกสาร
	3. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านบริหารและศิลปวัฒนธรรม 3. รองอธิการบดีด้านนโยบายและแผน 4. คณบดี/ รองคณบดีที่เกี่ยวข้อง 4 คน 5. ผู้มีอุปการคุณ ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดใหม่ปิ่นเกลียว 6. ประธานสภาคณาจารย์ 7. อาจารย์ 5 คน	แนวคำถาม
2. ประวัติความเป็นมาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	1. การศึกษาเอกสาร	1. เอกสารประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	แบบวิเคราะห์เอกสาร
	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านบริหารและศิลปวัฒนธรรม 3. ประธานสภาคณาจารย์	แนวคำถาม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
3. ปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ โครงสร้าง ของมหาวิทยาลัย	1. การสังเกต 2. การศึกษา เอกสาร 3. การสัมภาษณ์ เชิงลึก	1. คณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม 1. เอกสารต่าง ๆ เช่น รายงานประเมินตนเอง ของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี 2545 ถึงปัจจุบัน รายงานประจำปีและข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ 1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านบริหารและ ศิลปวัฒนธรรม 3. รองอธิการบดีด้านนโยบายและแผน 4. คณบดี และรองคณบดี 4 คณะ 5. ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ 6. อาจารย์ จำนวน 6 คน 7. นักศึกษา จำนวน 12 คน	แนวการสังเกต แบบวิเคราะห์ เอกสาร แนวคำถาม
4. การบริหารและ การจัดการ 4.1 จำนวนผู้บริหาร อาจารย์ และ บุคลากร 4.2 กระบวนการ บริหารและ การจัด การ 4.3 งบประมาณที่ได้ และการบริหาร งบประมาณ 4.4 ปริมาณและ คุณภาพ	1. การศึกษา เอกสาร 2. การสัมภาษณ์ เชิงลึก	1. สารสนเทศของมหาวิทยาลัย 2. รายงานประจำปีของคณะวิชาของ หน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย 3. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน และภายนอกของมหาวิทยาลัยของคณะ วิชาและหน่วยงานต่าง ๆ 4. เอกสารเกี่ยวกับเงินงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษา เงินงบประมาณ แผ่นดินและรายได้อื่น 1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านบริหารและ ศิลปวัฒนธรรม 3. รองอธิการบดีด้านนโยบายและแผน 4. รองอธิการบดีด้านรายได้ทรัพย์สิน สวัสดิการและกองทุนกู้ยืม	แบบวิเคราะห์ เอกสาร แนวคำถาม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
4. การบริหารและการจัดการ (ต่อ)	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	5. รองอธิการบดีด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนานวัตกรรม	แนวคำถาม
4.1 จำนวนผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากร		6. คณบดี และรองคณบดี 4 คณะ	
4.2 กระบวนการบริหารและการจัดการ		7. ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	
4.3 งบประมาณที่ได้และงบประมาณการบริหาร		8. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน	
4.4 ปริมาณและคุณภาพ		9. ประธานสภาคณาจารย์ และข้าราชการ	
		10. อาจารย์ จำนวน 6 คน	
5. การเรียนการสอน	1. การศึกษาเอกสาร	1. สารสนเทศของมหาวิทยาลัย	แบบวิเคราะห์
5.1 จำนวนนักศึกษา		2. รายงานประจำปีของคณะวิชา ของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย	เอกสาร
5.2 หลักสูตรที่ใช้		3. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยของคณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ	
5.3 การรับ การจัดการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยี			
5.4 ปริมาณและคุณภาพของบัณฑิตที่จบการศึกษา			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
5. การเรียนการสอน	2. การสัมภาษณ์	1. อธิการบดี	แนวคำถาม
5.1 จำนวน นักศึกษา	เชิงลึก	2. รองอธิการบดีด้านวิชาการ	
5.2 หลักสูตรที่ใช้		3. รองอธิการบดีด้านบริหารและ ศิลปวัฒนธรรม	
5.3 การรับ การจัด กระบวนการ เรียนการสอน และการใช้ เทคโนโลยี		4. รองอธิการบดีด้านกิจการพิเศษและ พัฒนานักศึกษา	
		5. รองอธิการบดีด้านนโยบายและแผน	
		6. รองอธิการบดีด้านเทคโนโลยีและพัฒนา นวัตกรรม	
5.4 ปริมาณและ คุณภาพของ บัณฑิต ที่จบ (ต่อ)		7. คณบดี/ รองคณบดี 4 คณะ	
		8. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและ งานทะเบียน	
		9. ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ	
		10. ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ	
		11. อาจารย์ จำนวน 6 คน	
		12. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 3 คน	
		13. คิษย์เก่า จำนวน 3 คน	
		14. ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน	
		15. ผู้ปกครอง จำนวน 4 คน	
	3. การสัมภาษณ์ กลุ่ม	1. นักศึกษา จำนวน 12 คน	แนวคำถาม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
6. การวิจัย	1. การศึกษา	1. สารสนเทศของมหาวิทยาลัย	แบบวิเคราะห์
6.1 การขอบประมาณการวิจัย	เอกสาร	2. รายงานประจำปีของคณะวิชา ของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย	เอกสาร
6.2 กระบวนการวิจัย		3. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยของคณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ	
6.3 ปริมาณและคุณภาพของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์		4. รายงานการวิจัย/ผลงานการวิจัย	
	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านวิจัย ประกันคุณภาพ และควบคุมภายใน 3. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา 4. คณบดี/รองคณบดี 4 คณะ 5. ประธานสภาคณาจารย์ 6. อาจารย์ จำนวน 6 คน	แนวคำถาม
	3. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจำนวน 3 คน	แนวคำถาม
7. การบริการวิชาการแก่สังคม	1. การศึกษาเอกสาร	1. รายงานประจำปีของคณะวิชาของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย	แบบวิเคราะห์เอกสาร
7.1 กระบวนการบริการ วิชาการแก่สังคม		2. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยของคณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ	
7.2 ปริมาณและคุณภาพการบริการวิชาการแก่สังคม			

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
7. การบริการวิชาการแก่สังคม	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านวิจัย ประกันคุณภาพ และควบคุมภายใน 3. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 4. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา 5. คณบดี / รองคณบดี 4 คณะ 6. ประธานสภาคณาจารย์ 7. อาจารย์ จำนวน 6 คน	แนวคำถาม
7.1 กระบวนการบริการ วิชาการ แก่สังคม			
7.2 ปริมาณและคุณภาพการบริการ วิชาการแก่สังคม (ต่อ)			
8. การทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม	1. การศึกษา เอกสาร	1. เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น ภาพกิจกรรม รายงานการวิจัย 2. รายงานประจำปีของคณะวิชา ของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย 3. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน และภายนอกของมหาวิทยาลัย ของคณะ วิชาและหน่วยงานต่าง ๆ	แบบวิเคราะห์ เอกสาร
8.1 กระบวนการ ทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม			
8.2 ปริมาณและคุณภาพ			
กระบวนการ ทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี 2. รองอธิการบดีด้านบริหารและ ศิลปวัฒนธรรม 3. รองอธิการบดีด้านกิจการพิเศษและ พัฒนานักศึกษา 4. คณบดี/ รองคณบดี 4 คณะ 5. ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม 6. ประธานสภาคณาจารย์ 7. อาจารย์ จำนวน 6 คน	แนวคำถาม
	3. การสัมภาษณ์กลุ่ม	1. นักศึกษาจำนวน 12 คน	แนวคำถาม

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลที่ต้องการ	วิธีการเก็บข้อมูล	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
9. การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก	1. การศึกษาเอกสาร	1. รายงานผลการประเมินคุณภาพ และภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัยของคณะวิชาและหน่วยงานต่าง ๆ	แบบวิเคราะห์เอกสาร
9.1 กระบวนการประกันคุณภาพ		2. ผลการประเมินคุณภาพ	
		3. รายงานประจำปีของคณะวิชาของหน่วยงานต่าง ๆ และของมหาวิทยาลัย	
9.2 ปริมาณและคุณภาพของการประกันคุณภาพ	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดี	แนวคำถาม
		2. รองอธิการบดีด้านวิจัย ประกันคุณภาพ และควบคุมภายใน	
		3. คณบดี/ รองคณบดี 4 คณะ	
		4. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	
		5. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา	
		6. ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม	
		7. ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	
		8. หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและพัฒนาระบบประกันคุณภาพ	
		9. ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ	
		10. อาจารย์ จำนวน 6 คน	
		11. ผู้ปกครอง จำนวน 4 คน	
	3. การสัมภาษณ์กลุ่ม	1. นักศึกษา จำนวน 12 คน	แนวคำถาม
10. ปัจจัยอื่น ๆ	1. การสัมภาษณ์เชิงลึก	1. อธิการบดีและรองอธิการบดี 6 คน	แนวคำถาม
10.1 ศรัทธาของประชาชนต่อมหาวิทยาลัย		2. คณบดี/ รองคณบดี 4 คณะ	
		3. กรรมการสภามหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน	
		4. ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 คน	
		5. ผู้มีอุปการคุณ จำนวน 2 คน	
10.2 การสนองกำลังคนของประเทศ		6. ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ	
		7. อาจารย์ จำนวน 6 คน	
		8. ผู้ปกครอง จำนวน 2 คน	
	2. การสัมภาษณ์กลุ่ม	1. นักศึกษา จำนวน 12 คน	แนวคำถาม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือ เป็นการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อพิจารณาความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ถ้าพบข้อบกพร่องผู้วิจัยนำเครื่องมือไปปรับแก้ แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมจำนวน 5 คน ตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่ง การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์ พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. มีคุณวุฒิปัญญาเอกทางการศึกษา และหรือการบริหารการศึกษา และหรือเป็นผู้สอนวิชาการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย
2. เป็นผู้บริหารในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ผ่านการรับรองให้เป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ 2 แล้ว
3. มีคุณวุฒิปัญญาเอกทางการศึกษา และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ

การตรวจสอบความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อให้ผลของการวิจัยนั้นเป็นที่เชื่อถือได้ ดังนี้

1. ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวนิช, 2544, หน้า 62) ผู้วิจัย ดำเนินการ 2 วิธี คือ 1) การตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบข้อมูลจากช่วงเวลา และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ การสังเกตลักษณะการปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากรที่การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และนักศึกษาในช่วงเวลา หรือสถานที่ ที่ต่างกัน การสัมภาษณ์บุคคลกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย และการสอบถามเกี่ยวกับทักษะในการบริหารจัดการของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ
- 2) การตรวจสอบแบบสามเส้า ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีการต่าง ๆ เก็บรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวันของบุคลากร และนักศึกษา การศึกษาถึงแบบแผนการปฏิบัติงาน และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตและการจดบันทึก เป็นต้น

2. ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลโดยการนำข้อมูลกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบ (Member Checks) ผู้วิจัยนำข้อมูลหรือสิ่งที่ตีความจากข้อมูลกลับไปให้ ผู้ที่ให้ข้อมูล หรือสมาชิก

ในมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมซึ่งเป็นพื้นที่ที่ศึกษา ตรวจสอบว่าตรงตามความหมายของผู้ที่ให้ข้อมูลหรือไม่ (สุรางค์ จันทวานิช, 2544, หน้า 64)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กันตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล คือในแต่ละวันหลังจากเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะกลับมาเขียนบันทึกอย่างละเอียดพร้อมกับจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตรวจสอบกับกรอบแนวคิดและสร้างสมมติฐานเบื้องต้น และปรับกรอบแนวคิดและสมมติฐานให้เหมาะสมครอบคลุมข้อมูลที่นอกเหนือไปจากกรอบเดิม เมื่อได้กรอบใหม่ที่เหมาะสมกว่าก็เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปจนแน่ใจว่าข้อมูลที่ได้ถูกต้อง และเพียงพอในทุกแง่มุมหรือที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาจัดหมวดหมู่ ให้เป็นระบบระเบียบพร้อมที่จะนำไปวิเคราะห์ ในขั้นนี้ ได้แก่ การเขียนบันทึกใหม่ การถอดเทป และการพิมพ์ข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรม Microsoft Word และแปลงให้เป็นเอกสารแบบข้อความล้วน (Note Pad) และใส่เข้าไปยังโปรแกรม ATLAS/ ti เพื่อเตรียมไปสู่การให้ความหมายข้อมูล การจัดหมวดหมู่ และการวิเคราะห์ในขั้นสุดท้ายต่อไป

2. ให้ความหมายกับข้อมูล ในขั้นนี้เป็นการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นให้ออกมาเป็นข้อความที่สื่อความหมายครอบคลุมข้อมูลนั้น ๆ โดยการอ่านข้อมูลจากไฟล์ต่าง ๆ ที่แปลงเป็นไฟล์ข้อความล้วนและใส่ไว้ในโปรแกรม ATLAS/ ti แล้ว โดยผู้วิจัยอ่านและให้ความหมายด้วยการกำหนดรหัส (Code) ให้กับข้อความนั้น ๆ โดยข้อความที่มีความหมายเดียวกันกำหนดให้ใช้ดัชนี (Index) คำเดียวกัน

3. จัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูล และการเขียนรายงาน เป็นการนำความหมายของข้อมูล ซึ่งกำหนดเป็นรหัส (Code) ไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่ และสร้างเป็นโครงข่ายความสัมพันธ์ (Network) โดยการจัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูลดังกล่าว เป็นการดำเนินการตามหลักของการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือการสร้างข้อสรุปจากความจริงย่อย ๆ หลังจากนั้นจึงนำโครงข่ายความสัมพันธ์มาเขียนพรรณนา ให้เห็นภาพชัดเจน โดยอาศัยโปรแกรม ATLAS/ ti ช่วยในการประมวลผลข้อมูลจากรหัสต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเขียนรายงาน

สำหรับโปรแกรม ATLAS/ ti ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อช่วยในการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. สามารถใช้กับงานภาษาไทยได้โดยสมบูรณ์แบบไม่มีปัญหา หรือข้อผิดพลาดใด ๆ

2. ทำงานภายใต้ระบบปฏิบัติการ Windows สามารถสั่งให้ทำงานต่าง ๆ ได้โดยสะดวก
การเรียนรู้วิธีใช้งานจึงเร็ว

3. สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นทั้งข้อความตัวอักษร รูปภาพ เสียง วิดีโอ

4. สามารถตั้งชื่อรหัส (Codes) เป็นภาษาไทย ความยาวเท่าไรก็ได้

5. หน่วยเล็กที่สุดของการลงรหัส (Coding) ก็คือ 1 ตัวอักษร

การเตรียมไฟล์ข้อมูล ไม่ต้องแทรกเลขบรรทัดกำกับ เพราะเวลากำหนดไฟล์ข้อมูล

โปรแกรมจะทำการแทรกให้โดยอัตโนมัติ สามารถใช้ได้ทั้งในการลงรหัสข้อความเรียกดู
(Code and Retrieve Text) และใช้ในการสร้างทฤษฎี (Theorizing) โดยสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยง
กันระหว่างรหัสต่าง ๆ ได้

การสร้างรูปแบบและการตรวจสอบรูปแบบ

1. นำข้อมูลที่ปรับแก้ตามที่ได้นำไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบแล้วมาสังเคราะห์เป็น
รูปแบบเบื้องต้น และรายงานให้ผู้ให้ข้อมูลทราบเพื่อตรวจสอบข้อมูลและรูปแบบที่ร่างขึ้น

2. นำรูปแบบที่ร่างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไข ตามที่ผู้ให้ข้อมูลแนะนำ

3. ส่งรูปแบบที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนะนำ

